

Dlaczego efektywność energetyczna jest ważna?

Dostępne formy wsparcia dla MŚP

Przyszłość instrumentów wsparcia

Instrumenty finansowe wspierające poprawę efektywności energetycznej

dla małych i średnich przedsiębiorstw

**KRAJOWA AGENCJA
POSZANOWANIA ENERGII S.A.**

Projekt finansowany przez Unię Europejską

 Ministerstwo Klimatu i Środowiska

Autor:

Justyna Ślusarczyk

Skład graficzny:

Anna Wierzchołowska-Dziedzic

Justyna Ślusarczyk

Fotografia na stronie tytułowej:

Designed by Freepik

Niniejsza broszura została opracowana przy finansowym wsparciu Unii Europejskiej w ramach realizacji projektu pn. Techniczne wsparcie dla promowania audytu energetycznego oraz inwestycji w efektywność energetyczną w małych i średnich przedsiębiorstwach. Opinie wyrażone w dokumencie nie mogą być traktowane, jako odzwierciedlenie oficjalnych opinii Unii Europejskiej.

Projekt został sfinansowany przez Unię Europejską w ramach Programu Wspierania Reform Strukturalnych i realizowany przez Krajową Agencję Poszanowania Energii SA we współpracy z Komisją Europejską na rzecz Ministerstwa Klimatu i Środowiska.

Spis treści

1	Dlaczego efektywność energetyczna jest ważna?	4
2	Dostępne formy wsparcia finansowego i nie tylko.....	6
2.1	Pożyczki preferencyjne, pożyczki z umorzeniem, dotacje	6
2.2	System białych certyfikatów	8
2.3	Formuła ESCO i umowa EPC	11
2.4	Wsparcie doradcze i szkoleniowe	13
3	Najczęstsze bariery związane z finansowaniem i jak przedsiębiorca może je rozwiązać.....	16
4	Gdzie szukać wsparcia?.....	18
5	Przyszłość instrumentów wsparcia – rekomendowane zmiany w systemie wsparcia efektywności energetycznej w MŚP.....	19
6	Spis fotografii, ich autorów i źródeł.....	23

1 Dlaczego efektywność energetyczna jest ważna?

Dbalność o efektywne zarządzanie energią, obniżenie zużycia energii pierwotnej i redukcja emisji gazów cieplarnianych związanych z działalnością człowieka, czyli przede wszystkim z dwiema gałęziami gospodarki – z przemysłem i usługami, to jedno z największych wyzwań stojących przed naszą cywilizacją. Wymaga ono również działań oddolnych podejmowanych przez poszczególne podmioty gospodarcze.

Dbając o efektywność energetyczną nie tylko dbasz o środowisko, ale także budujesz właściwy wizerunek swojej firmy oraz oszczędzasz środki finansowe na zużyciu energii, które możesz kolejno zainwestować w rozwinięcie swojej firmy.

Poprawa efektywności energetycznej jest to ilość zaoszczędzonej energii ustalona poprzez pomiar i/lub oszacowanie zużycia przed wdrożeniem i po

wdrożeniu jednego lub więcej rodzajów przedsięwzięć służących poprawie efektywności energetycznej, przy jednoczesnym zapewnieniu warunków normalnych dla czynników wpływających na zużycie energii. W odniesieniu do danego przedsięwzięcia poprawa efektywności energetycznej oznaczać będzie ograniczenie strat energii lub wprowadzenie nowego, bardziej efektywnego rozwiązania technicznego, które w porównaniu do stanu początkowego (przed podjęciem przedsięwzięcia) będzie charakteryzowało się mniejszym końcowym zapotrzebowaniem na energię do przeprowadzenia danego procesu czy zasilenia danego urządzenia czy instalacji.

W każdym obszarze, w którym zużywa się energię elektryczną, gaz ziemny i ciepło, można zredukować zużycie energii i względnie obniżyć koszty jej zużycia

Rodzaje przedsięwzięć, które służą poprawie efektywności energetycznej to między innymi:

- Izolacja instalacji przemysłowych,
- Przebudowa lub remont budynku wraz z instalacjami i urządzeniami technicznymi,
- Modernizacja lub wymiana oświetlenia,
- Modernizacja lub wymiana urządzeń i instalacji wykorzystywanych w procesach przemysłowych / energetycznych / telekomunikacyjnych / informatycznych,
- Modernizacja lub wymiana lokalnych sieci ciepłowniczych i lokalnych źródeł ciepła,
- Odzyskiwanie energii,
- Ograniczenie strat związanych z poborem energii biernej,
- Ograniczenie strat na przesyle i dystrybucji energii elektrycznej i gazu ziemnego,
- Ograniczenie strat energii na transformatorach,
- Ograniczenie strat w sieciach ciepłowniczych,
- Ograniczenie strat związanych z systemem zasilania,
- Stosowanie wysokosprawnej kogeneracji lub ciepła odpadowego z instalacji przemysłowych,
- Stosowanie przez pracowników zasad ekofloty,
- Wyposażenie floty samochodowej w opony o wysokiej klasie efektywności paliwowej,

- Dobór floty samochodowej o wysokiej efektywności energetycznej systemów napędowych.

W naszym projekcie zostały opracowywane materiały i narzędzia służące samodzielnemu wstępnemu określeniu stanu zużycia energii oraz potencjału poprawy efektywności energetycznej w twojej firmie. Są to m.in. Podręcznik do samooceny zużycia energii w małych i średnich przedsiębiorstwach, zbiór dobrych praktyk, kalkulator optymalizacji zużycia energii elektrycznej w przedsiębiorstwie. Narzędzia te dostępne są na stronie projektu:

<https://www.gov.pl/web/audytywmosp>.

2 Dostępne formy wsparcia finansowego i nie tylko

W Polsce na poziomie krajowym i regionalnym funkcjonuje wiele programów i mechanizmów mających na celu zachęcenie i wsparcie przedsiębiorców podejmujących działania na rzecz poprawy efektywności energetycznej w firmie. Zapoznaj się z dostępnymi formami finansowego wsparcia, dzięki którym na korzystnych warunkach przeprowadzisz inwestycję prowadzącą do oszczędności energii. Znajdziesz tu też informacje o dostępnym wsparciu doradczym w obszarze efektywności energetycznej.

2.1 Pożyczki preferencyjne, pożyczki z umorzeniem, dotacje

W Polsce dotacje i pożyczki preferencyjne to podstawowy typ instrumentów wsparcia efektywności energetycznej w MŚP.

Wsparciem finansowym obejmowane są przedsięwzięcia takie jak:

- termomodernizacja budynków,
- modernizacja lub wymiana urządzeń na efektywne energetycznie,
- inwestycje w odnawialne źródła energii, system zarządzania energią, czy też
- inne działania zalecane przez audyt energetyczny.

W Polsce programy wsparcia mają najczęściej strukturę kompleksową, łączącą wszystkie te działania w jednej ofercie dofinansowania. W przypadku niektórych programów dołączona jest także możliwość przeprowadzenia darmowego audytu energetycznego lub wsparcia merytorycznego w procesie inwestycyjnym.

W zależności od organizacji oferującej wsparcie, różne są mechanizmy kwalifikacji projektów, monitorowanie efektów oraz różne formy oraz poziomy finansowania. Proces kwalifikacji wyłania projekty najlepiej dopracowane pod względem technicznym i o jak najwyższym efekcie energetycznym. Przedsięwzięcie, które zakwalifikuje się do dofinansowania, zostaje wdrożone, a jego efekt zrelacjonowany w raporcie. Raportowanie szacowanych oraz uzyskanych oszczędności energii oparte jest najczęściej na audycie energetycznym ex ante (przed inwestycją) i ex post (po zrealizowaniu inwestycji). Monitorowanie zaleceń audytu oraz realnie uzyskanych przez przedsiębiorstwa oszczędności energii dostarcza organizacjom wspierającym cenne informacje o potencjale poprawy efektywności energetycznej oraz może pomóc w przygotowaniu odpowiednich instrumentów finansowych w przyszłości.

Przykłady organizacji oferujących tego typu instrumenty wsparcia:

- **Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej**

Wsparcie udzielane jest w ramach środków krajowych poprzez Programy Priorytetowe np. Program Ochrona Atmosfery oraz Programy Międzydziedzinowe np. Energia Plus.

NFOŚiGW realizuje także wdrażanie Mechanizmu Finansowego Europejskiego Obszaru Gospodarczego (MF EOG) oraz Norweskiego Mechanizmu Finansowego (NMF) 2014 - 2021 (tzw. Fundusze Norweskie i EOG). To forma bezzwrotnego wsparcia finansowego oferowana przez Islandię, Norwegię i Lichtenstein nowym członkom UE. Obecnie wdrażana jest trzecia edycja, w której operatorem programu jest Polska Agencja Rozwoju Przedsiębiorczości (PARP). W ramach obszaru programowego „*Rozwój przedsiębiorczości i innowacje*”, dedykowanego dla MŚP, znajdował się program „*Innowacje w zakresie zielonych technologii*”, oferujący wsparcie m.in. na inwestycje podnoszące efektywność energetyczną w przedsiębiorstwach. Nabór wniosków w tej edycji programu został już zakończony, jednak warto śledzić ten obszar w kolejnych jego edycjach.

- **Fundusze Europejskie**

W ramach Funduszy Europejskich finansowe wsparcie udzielane było na przedsięwzięcia wpisane w Osie Priorytetowe Programów Operacyjnych zarówno na poziomie krajowym poprzez Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko 2014–2020 (POIiŚ), jak i regionalnym w ramach Regionalnych Programów Operacyjnych (RPO). Środki z POIiŚ dostępne były dla dużych przedsiębiorstw, zaś małe i średnie przedsiębiorstwa miały możliwość skorzystać z funduszy RPO. Szczegóły dotyczące przedsięwzięć, wraz z wymogami kwalifikowalności wniosków, zamieszczane są w regulaminach dotyczących konkretnego naboru wniosków.

Perspektywa 2021-2027: FEnIKS

W Programach Funduszy Europejskich na Infrastrukturę, Klimat i Środowisko 2021-2027

przedsiębiorstwa znajdą między innymi instrumenty wsparcia dotyczące projektów poprawy efektywności energetycznej w przedsiębiorstwach, odnawialnych źródeł energii wraz z magazynami energii oraz rozwijania recyklingu odpadów. Projekt FEnIKS ma dysponować budżetem 25 086 mln euro – środki te zostaną wydzielone z Funduszu EEFRR oraz Funduszu Spójności. FEnIKS kierowany jest do dużych i średnich przedsiębiorstw. Mikro i małe przedsiębiorstwa mogą liczyć na wsparcie ze środków z Programu Fundusze Europejskie dla danego Województwa 2021-2027, które obecnie są w fazie przygotowania i negocjowania z Komisją Europejską, powinny rozpocząć swoje funkcjonowanie od 2022 roku.

Fundusz InvestEU

Fundusz Invest EU to nowy unijny instrument finansowy, z którego finansowane będą pożyczki, gwarancje czy wykup długoterminowych obligacji. Fundusz bazuje na gwarancjach finansowych o wartości 32,5 miliarda euro. Dla małych i średnich przedsiębiorstw przewidziane są m.in. preferencyjne finansowanie zwrotne.

- **Wojewódzkie Fundusze Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej**

Programy Priorytetowe p.t. „Ochrona Atmosfery” lub „Ochrona Powietrza” – nabory wniosków odbywają się do kilku razy w roku w zależności od województwa. Przedsięwzięcia objęte wsparciem określone są w regulaminie naboru. Warto również bezpośrednio skonsultować się ze specjalistą z WFOŚiGW.

- **Bank Gospodarstwa Krajowego oraz Bank Ochrony Środowiska**

Banki te, często we współpracy z narodowym oraz wojewódzkimi funduszami ochrony środowiska i gospodarki wodnej oraz funduszami europejskimi, oferują MŚP preferencyjne pożyczki oraz gwarancje, niekiedy w połączeniu z dotacją, na przedsięwzięcia z efektem ekologicznym.

2.2 System białych certyfikatów

System świadectw efektywności energetycznej, tzw. białych certyfikatów, wprowadzono zapisami Ustawy z dnia 20 maja 2016 r. o efektywności energetycznej (t. j. Dz. U 2021 poz.468 ze zmianami). **Mechanizm pozwala na otrzymanie dodatkowych środków pieniężnych za wykonanie modernizacji służących poprawie efektywności energetycznej skutkujących oszczędnością energii.** Z tego wsparcia może skorzystać każdy podmiot, który przeprowadzi audyt efektywności energetycznej zalecający wykonanie modernizacji skutkującej oszczędnością energii finalnej co najmniej 10 ton oleju ekwiwalentnego* (toe) w ciągu roku, a następnie przejdzie pozytywną ocenę wniosku przez Prezesa Urzędu Regulacji Energetyki (URE).

Białe certyfikaty stanowią potwierdzenie ilości zaoszczędzonej energii finalnej wynikającej ze zrealizowania przedsięwzięcia lub przedsięwzięć tego samego rodzaju służących poprawie efektywności energetycznej. Wydawane są wyłącznie dla planowanych (przyszłych) przedsięwzięć służących poprawie efektywności energetycznej co znaczy, że wniosek do URE należy zgłosić przed podpisaniem umowy z wykonawcą i rozpoczęciem modernizacji. Oszczędność energii musi być równa bądź większa

niż 10 toe średnio w ciągu roku (czyli ponad 116,3 MWh/rok lub 418,68 GJ/rok).

W celu umożliwienia włączenia się do systemu białych certyfikatów małych odbiorców energii, takich jak niektóre spośród MŚP, dla których wysokie koszty transakcyjne i wysokie ryzyko są barierą w udziale w systemie, oraz dla których uzyskanie rocznych oszczędności powyżej 10 toe jest zbyt trudne do osiągnięcia, **umożliwiono agregację podejmowanych działań tego samego rodzaju** wskazanych w wykazie przedsięwzięć, aby ich zsumowane wyniki przekraczały wymaganą minimalną wielkość średniorocznych oszczędności energii. Łączenie podejmowanych działań w projekty na poziomie sprzedawcy energii ułatwia koordynację działań i podział uzyskanych korzyści, jednak możliwości agregacji projektów nie są ograniczane. Dopuszcza się również przygotowywanie zbiorczego audytu efektywności energetycznej poprzez połączenie kilku audytów wykonanych dla przedsięwzięć tego samego rodzaju przynoszących oszczędności energii. Ułatwia to zgłaszanie przedsięwzięć i automatyzację weryfikacji audytów, a także upraszcza proces monitorowania realizacji inwestycji.

*toe – tona oleju ekwiwalentnego, jednostka energii, 1 toe jest równe 11,63 MWh

Przedsięwzięcia służące poprawie efektywności energetycznej, za które można ubiegać się o wydanie białych certyfikatów, to m.in.:

- 1) izolacja instalacji przemysłowych;
- 2) przebudowa lub remont budynku wraz z instalacjami i urządzeniami technicznymi;
- 3) modernizacja lub wymiana:
  - oświetlenia,
  - urządzeń i instalacji wykorzystywanych w procesach przemysłowych / energetycznych / telekomunikacyjnych / informatycznych,
  - lokalnych sieci ciepłowniczych i lokalnych źródeł ciepła,
  - pojazdów służących do transportu drogowego;
- 4) odzyskiwanie energii, w tym odzyskiwanie energii w procesach przemysłowych;
- 5) ograniczenie strat:
  - związanych z poborem energii biernej,
  - sieciowych związanych z przesyłaniem lub dystrybucją energii elektrycznej lub gazu ziemnego,
  - na transformacji,
  - w sieciach ciepłowniczych,
  - związanych z systemami zasilania urządzeń telekomunikacyjnych lub informatycznych.

Świadectwo efektywności energetycznej wydaje Prezes URE na wniosek podmiotu, u którego realizowane będzie przedsięwzięcie lub podmiotu upoważnionego. **Oznacza to, że zamiast zmagać się z formalnościami samodzielnie, firma ubiegająca się o białe certyfikaty może skorzystać z usług doświadczonego partnera.** Podmiotem upoważnionym może być firma oferująca kompleksową usługę: wykonanie audytu,

nadzór modernizacji przeprowadzanej u klienta przez podwykonawcę oraz obsługa procesu pozyskania białych certyfikatów. Może być to również przedsiębiorca działający w tzw. formule ESCO (ang. Energy Service Company), który oferuje usługi energetyczne, polegające na zmniejszeniu zużycia energii w zamian za wynagrodzenie z uzyskiwanych oszczędności. Przedsiębiorca działający w formule ESCO może między innymi wykonać audyt efektywności energetycznej oraz zrealizować inwestycję, a później nią zarządzać i nadzorować. W takim przypadku występuje on z wnioskiem o biały certyfikat jako podmiot upoważniony przez tego, u kogo będzie realizowana inwestycja.

Kluczowym elementem całego procesu są audyty efektywności energetycznej: pierwszy z nich należy dołączyć do składanego wniosku, drugi sporządzany jest po zakończeniu modernizacji jako potwierdzenie uzyskania planowanej oszczędności energii finalnej. Z wykonania audytu powykonawczego zwolnione są przedsięwzięcia, dla których planowana do uzyskania oszczędność energii finalnej w ciągu roku nie przekracza 100 toe.

Etapy w procesie pozyskania białych certyfikatów:

- Zgłoszenie do prezesa Urzędu Regulacji Energetyki wniosku o wydanie świadectwa efektywności energetycznej
- Ocena wniosku o wydanie świadectwa efektywności energetycznej przez URE
- Realizacja przedsięwzięcia poprawy efektywności energetycznej po otrzymaniu świadectwa efektywności energetycznej
- Zawiadomienie Prezesa URE o zakończeniu przedsięwzięcia

Wartość rynkowa certyfikatu jest każdorazowo wynikiem równowagi popytu i podaży, gdzie jedno prawo majątkowe odpowiada zawsze wolumenowi zaoszczędzonej energii 1 toe. **Aktualną cenę białych certyfikatów możesz sprawdzić na stronie Rynku Praw Majątkowych prowadzoną przez Towarową Giełdę Energii.** Do sprzedania białych certyfikatów niezbędne jest podjęcie współpracy z odpowiednim domem maklerskich i założenie konta w Rejestrze Świadectw Pochodzenia na Towarowej Giełdzie Energii, bądź zbycie ich we współpracy z firmą pośredniczącą.

Ostatnia nowelizacja ustawy o efektywności energetycznej rozszerza możliwość podmiotów

zobowiązanych do realizacji programów bezzwrotnych dofinansowań do współfinansowania przedsięwzięć służących poprawie efektywności energetycznej, polegających na wymianie pieców lub kotłów na bardziej ekologiczne lub na instalacje wykorzystujące odnawialne źródła energii do ogrzewania oraz podgrzania ciepłej wody użytkowej, wymianie urządzeń posiadających etykietę energetyczną na te o najwyższej klasie energetycznej. Programy bezzwrotnych dofinansowań pozwolą także na odblokowanie inwestycji proefektywnościowych u małych odbiorców końcowych również obejmujących MŚP.

2.3 Formuła ESCO i umowa EPC

Jeśli nie masz wystarczająco dużo środków własnych na przeprowadzenie inwestycji bądź nie chcesz ponosić ryzyka finansowego, a dodatkowo chcesz mieć pewność efektywnego przeprowadzenia procesu modernizacji zapoznaj się z formułą ESCO.

ESCO (Energy Service Company) to firma – dostawca usług energetycznych, która inwestuje własne środki finansowe na wdrożenie inwestycji zwiększającej efektywność energetyczną w obiekcie klienta. ESCO udziela klientowi gwarancję uzyskania oszczędności energii w wyniku przeprowadzanego przedsięwzięcia, biorąc przy tym na siebie pewną część ryzyka finansowego. Dzięki realizacji inwestycji klient zyskuje oszczędności, za pomocą których spłaca koszty przeprowadzenia przedsięwzięcia energooszczędnego. Po spłaceniu wkładu finansowego i odsetek na rzecz firmy ESCO, wszystkie środki finansowe wynikające ze zmniejszenia kosztów zakupu energii pozostają do wyłącznej dyspozycji klienta.

Skorzystanie z kompleksowej wiedzy firmy ESCO na temat przeprowadzania inwestycji poprawiającej efektywność energetyczną pozwala o wiele wydajniej wdrożyć

modernizację i uzyskać z nich oszczędności wyższe nawet o kilkanaście procent w porównaniu do przypadku braku wsparcia ze strony ESCO.

Firmy typu ESCO podzielić można w zależności od świadczonych usług. Najbardziej popularnymi i najczęściej świadczonymi usługami są doradztwo oraz audyt energetyczny. Pod tymi sformułowaniami najczęściej kryją się ekspertyzy, które mają na celu zdefiniowanie potencjalnych obszarów oszczędności energii, a następnie zalecenie konkretnych rozwiązań (technicznych, organizacyjnych) wraz z określeniem ich opłacalności. Kolejnym krokiem jest doradztwo w zakresie możliwości potencjalnych inwestycji, które wpłynąć mają na bardziej racjonalne gospodarowanie energią. W dalszej kolejności plasują się firmy, które zajmują się szeroko rozumianym ciepłownictwem oraz chłodnictwem, efektywnością energetyczną w budynkach, oświetleniem, kogeneracją oraz wytwarzaniem i dystrybucją energii elektrycznej lub ciepła.

Firmy ESCO realizują inwestycję u klienta na podstawie zawartej z nim umowy EPC (Energy Performance Contract) inaczej zwanej umową o poprawę efektywności energetycznej. W umowie tej firma ESCO daje gwarancję, że inwestycja będzie spłacać się według określonego harmonogramu zależnego od osiągniętego poziomu poprawy efektywności energetycznej. Minimum trwania umowy EPC wynosi 10 lat. Umowy typu EPC różnią się od siebie sposobem finansowania, podziałem ryzyka inwestycyjnego i zysków z danego przedsięwzięcia pomiędzy firmę ESCO a jej klientem.

Przedsiębiorstwa oszczędzania energii typu ESCO mogą być beneficjentami wcześniej opisanego systemu białych certyfikatów dzięki przewidzianej w ustawie możliwości agregowania oszczędności energii i występowania z nimi o certyfikat w imieniu innych podmiotów, u których realizowane będą przedsięwzięcia służące poprawie efektywności energetycznej, dające skumulowaną oszczędność energii wynoszącą co najmniej 10 toe. Dzięki takiemu rozwiązaniu możliwa jest szybsza spłata kosztów przeprowadzonej inwestycji, a co za tym idzie uzyskane dzięki niej oszczędności energii szybciej przełożą się na zyski finansowe dla przedsiębiorcy.

Listę firm działających w formule ESCO w Polsce znajdziesz na stronie:

<https://www.gov.pl/web/klimat/lista-dostepnych-dostawcow-uslug-energetycznych>

Przykłady przedsięwzięć realizowanych w formule ESCO:

<https://www.gov.pl/web/klimat/przykladowe-projekty-finansowane-w-formule-esco>

2.4 Wsparcie doradcze i szkoleniowe

Chociaż przedsiębiorcy wyróżniają bariery ekonomiczne jako najważniejsze na etapie wdrażania przedsięwzięć energooszczędnych, to jednak bariery informacyjne są kluczowym problemem wielu z nich już na samym początku drogi do poprawy efektywności energetycznej, jeszcze zanim aspekty finansowe związane z inwestycją w ogóle zaistnieją. Dlatego zapraszamy do poznania programów i instrumentów, które zapewnią twojej firmie wsparcie doradcze na każdym etapie drogi do oszczędności energii.

Projekt Doradztwa Energetycznego

Od 2015 realizowany jest projekt „Ogólnopolski system wsparcia doradczego dla sektora publicznego, mieszkaniowego oraz przedsiębiorstw w zakresie efektywności energetycznej oraz OZE”, czyli w skrócie projekt Doradztwa Energetycznego, finansowany przez UE w ramach POIiŚ 2014-2020. Partnerem wiodącym projektu jest NFOŚiGW, natomiast wdrażanie projektu odbywa się na poziomie regionalnym przez WFOŚiGW. MŚP mogą w ramach projektu skorzystać z doradztwa podczas podejmowania działań na rzecz podniesienia efektywności energetycznej, takich jak przeprowadzenie audytu lub inwestycji, czy też w procesie ubiegania się o dofinansowanie na działania w tym obszarze. Na stronie projektu znajdziesz aktualną ofertę doradztwa, listę doradców oraz aktualne formy i środki finansowania inwestycji z zakresu efektywności energetycznej i OZE dostępną na terenie twojego województwa. Zestawienie programów finansowania obejmuje prowadzone obecnie nabory w ramach programów POIiŚ 2014 – 2020, RPO 2014 – 2020, NFOŚiGW, WFOŚiGW i innych.

Zapraszamy na stronę projektu:

<https://doradztwo-energetyczne.gov.pl/>

Akademia PARP

Polska Agencja Rozwoju Przedsiębiorczości (PARP) zaprasza przedsiębiorców do skorzystania z oferty bezpłatnych kursów on-line „Akademii PARP”. Interaktywna platforma zawiera szkolenia dla osób chcących poszerzyć wiedzę z obszaru prawa, marketingu, zarządzania, finansów oraz doskonalenia kompetencji miękkich. W ofercie szkoleń znajdzie się także niedługo, bądź dostępny jest już teraz kurs e-learningowy dla małego i średniego przedsiębiorcy poszerzający wiedzę na temat efektywności energetycznej i środków jej poprawy opracowany w ramach projektu „Techniczne wsparcie promowania audytów energetycznych oraz inwestycji w poprawę efektywności energetycznej dla małych i średnich przedsiębiorstw w Polsce”.

Zapraszamy na stronę:

<https://www.parp.gov.pl/component/site/site/kursy-online>

Baza Usług Rozwojowych

W ramach Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój (PO WER) PARP realizuje projekt „Rozwój i utrzymanie ogólnopolskiego Rejestru Usług Rozwojowych (RUR)”, którego celem jest zapewnienie powszechnego dostępu do wysokiej jakości usług rozwojowych świadczonych na rzecz przedsiębiorstw i pracowników.

W ramach realizacji projektu utrzymywana jest Baza Usług Rozwojowych, czyli ogólnodostępna, bezpłatna baza ofert usług rozwojowych świadczonych w rozmaitych formach (m.in.: szkoleń, kursów zawodowych, doradztwa, studiów podyplomowych, mentoringu czy coachingu), dzięki którym instytucje i osoby prywatne mogą rozwijać swoje kompetencje oraz realizować zamierzone cele edukacyjne i biznesowe.

Na usługi zamieszczone w Bazie Usług Rozwojowych mikro, mały lub średni przedsiębiorca ma możliwość pozyskania dofinansowanie w ramach Regionalnych Programów Operacyjnych (RPO).

Zapraszamy na stronę projektu:

<https://uslugirozwojowe.parp.gov.pl/>

Baza wiedzy dla przedsiębiorcy

Baza wiedzy to zestaw praktycznych narzędzi przygotowany z myślą o małych i średnich przedsiębiorcach, którzy chcieliby wykonać audyt energetyczny w swojej firmie i zwiększyć efektywność energetyczną swojej działalności.

Do dyspozycji przedsiębiorców będą m.in.:

- Podręcznik zawierający informacje na temat procedury wykonywania audytu i auto- audytu energetycznego w firmie,
- Baza najlepszych praktyk dotyczących efektywności energetycznej i rekomendacje w kwestii środków jej poprawy w małych i średnich przedsiębiorstwach,
- Kalkulator optymalizacji zużycia energii elektrycznej, który pozwoli małemu i średniemu przedsiębiorcy na przygotowanie obliczeń związanych z urządzeniami elektrycznymi wykorzystywanymi w działalności gospodarczej,
- Self-audyt – narzędzie pozwalające na inwentaryzację budynków i urządzeń oraz przeprowadzenie uproszczonego audytu przedsiębiorstwa,
- Kurs e-learningowy poszerzający wiedzę na temat efektywności energetycznej.

Zapraszamy na stronę projektu:

<https://www.gov.pl/web/audytywmosp>

Sieć Enterprise Europe Network w Polsce

Sieć oferuje małym i średnim przedsiębiorstwom kompleksowe usługi, które mają im pomóc w pełni rozwinąć ich potencjał i zdolności innowacyjne. Enterprise Europe Network (EEN) jest także pośrednikiem umożliwiającym instytucjom Unii Europejskiej pełniejszą orientację w potrzebach małych i średnich przedsiębiorstw. W Polsce działa 30 ośrodków, zgrupowanych w czterech konsorcjach:

I. EEN - Central Poland - 6 ośrodków na terenie 4 województw (mazowieckie, łódzkie, kujawsko-pomorskie, pomorskie), koordynator: Polska Agencja Rozwoju Przedsiębiorczości. Strona internetowa konsorcjum www.een.org.pl.

II. EEN - East Poland - 6 ośrodków na terenie 3 województw (podlaskie, warmińsko-mazurskie, lubelskie), koordynator: Lubelska Fundacja Rozwoju. Strona internetowa konsorcjum www.een-polskawschodnia.pl.

III. EEN - West Poland - 9 ośrodków na terenie 5 województw (zachodniopomorskie, lubuskie, wielkopolskie, dolnośląskie, opolskie), koordynator: Wrocławskie Centrum Transferu Technologii

Politechniki Wrocławskiej. Strona internetowa konsorcjum www.westpoland.pl.

IV. EEN - South Poland - 9 ośrodków na terenie 4 województw (śląskie, małopolskie, świętokrzyskie, podkarpackie), koordynator: Świętokrzyskie Centrum Innowacji i Transferu Technologii Sp. z o.o. Strona internetowa konsorcjum www.een.net.pl.

Działania wspierające i wydarzenia organizacji regionalnych

Jeśli chcesz być na bieżąco z ofertą wsparcia w twoim regionie oraz interesują cię wydarzenia dedykowane przedsiębiorcom, które mogą przyczynić się do rozwoju twojej firmy – śledź aktualności **Izb Przemysłowo-Handlowych** w twojej okolicy! W ramach tego projektu zostały zorganizowane regionalne spotkania z przedsiębiorcami oraz innymi interesariuszami, aby lepiej zrozumieć i odpowiedzieć na potrzeby MŚP. Współpracowały z nami Izby Przemysłowo-Handlowe z Białegostoku oraz Krakowa, Urząd Marszałkowski Województwa Pomorskiego w Gdańsku, a także Dolnośląska Agencja Rozwoju i Środowiska we Wrocławiu. Weź udział w spotkaniach, skorzystaj ze wsparcia doradczo-szkoleniowego i rozwijaj swoją firmę.

Wsparcie Narodowego Centrum Badań i Rozwoju (NCBR)

NCBR wspiera przedsiębiorców w podejmowaniu działań, które pozwolą na wprowadzenie nowatorskich rozwiązań w nauce i przemyśle. Program NCBR dla Firm to cykl spotkań, podczas których uczestnicy zdobywają wiedzę i umiejętności przydatne podczas aplikowania o wsparcie na realizację innowacyjnych projektów. Przedsiębiorcy poznają ogólne zasady udziału w konkursach NCBR finansowanych m.in. z Programu Inteligentny Rozwój (POIR), dobre praktyki i wskazówki dotyczące wypełniania wniosku i oceny projektów, a także szczegółowe zasady i kryteria oceny projektów. Zachęcamy do zapoznania się z ofertą NCBR, dostępną na stronie <https://www.ncbrdlafirm.pl/>.

3 Najczęstsze bariery związane z finansowaniem i jak przedsiębiorca może je rozwiązać

Mimo że w Polsce istnieją programy oferujące wsparcie finansowe i doradcze w obszarze efektywności energetycznej, małe i średnie przedsiębiorstwa napotykają jednak często na bariery, które utrudniają, a niekiedy nawet uniemożliwiają podjęcie działań prowadzących do oszczędności energii. Wyróżniliśmy trzy najważniejsze bariery oraz metody ich przewyżnienia, aby poprawa efektywności w Twojej firmie okazała się prosta i przyniosła Ci satysfakcję.

I. WIEDZA

Brakuje ci wiedzy, co można zrobić, aby poprawić efektywność energetyczną w twojej firmie? Masz trudności merytoryczne związane z interpretacją audytu energetycznego bądź z opracowaniem dokumentacji związanej z uzyskaniem dofinansowania?

opracowane w ramach tego projektu **narzędzia służące do samodzielnej oceny efektywności energetycznej** w twojej firmie, a także **kurs e-learningowy**. Informacji o nich szukaj na stronie projektu.

- ✓ Najlepszym źródłem informacji, jakie działania przyniosą oszczędności energii w twojej firmie, jest **audyt energetyczny**, który zawiera szczegółową analizę procesów zachodzących w firmie oraz indywidualnie dopasowane rozwiązania. Warto jednak przygotować się do niego merytorycznie, aby nie mieć trudności z interpretacją zaleceń audytu oraz wiedzieć, na co warto zwrócić uwagę w sytuacji twojej firmy. Pomogą ci w tym
- ✓ Jeśli potrzebujesz indywidualnego wsparcia doradczego związanego z interpretacją audytu bądź wsparcia merytorycznego przy dopełnieniu formalności towarzyszących ubieganiu się o dofinansowanie, **skorzystaj z bezpłatnej pomocy Doradców Energetycznych** zatrudnionych przez Narodowy Fundusz oraz Wojewódzkie Fundusze Ochrony Środowiska i Gospodarki wodnej w ramach projektu Doradztwa Energetycznego.

II. ŚWIADOMOŚĆ WSPARCIA

Gdzie szukać wsparcia finansowego?

- ✓ Istnieje wiele instytucji i programów oferujących wsparcie finansowe na działania prowadzące do poprawy efektywności energetycznej. Zachęcamy do **odwiedzania stron internetowych wyróżnionych w kolejnym rozdziale** broszury m.in. stronę Funduszy Europejskich oraz stronę projektu Doradztwa Energetycznego zawierającej wyszukiwarkę ofert dofinansowań na poziomie krajowym i regionalnym.

III. DOFINANSOWANIE SZYTE NA MIARĘ

Jak znaleźć metodę finansowania dopasowaną do potrzeb Twojej firmy?

- ✓ Zachęcamy do zapoznania się z możliwością przeprowadzenia **inwestycji**

w formule ESCO – formuła ta przeciwdziała występowaniu zarówno barier związanych z brakiem wiedzy w zakresie efektywności energetycznej, trudnościami finansowym, jak i problemom ze znalezieniem czasu na podjęcie działań inwestycyjnych w tym obszarze.

- ✓ Warto wziąć pod uwagę **możliwość uzyskania białych certyfikatów w formie zagregowanego wniosku skupiającego przedsięwzięcia tego samego rodzaju**, umożliwiającego małym i średnim firmom przekroczenie wymaganego progu oszczędności powyżej 10 toe.
- ✓ Dodatkowo zachęcamy do kontaktu z Doradcami Energetycznymi, którzy służą radą w zakresie przeprowadzania inwestycji i możliwych form dofinansowania.

4 Gdzie szukać wsparcia?

Poniżej znajdziesz listę instytucji oraz projektów, wspierających MŚP w działaniach na rzecz efektywności energetycznej.

- Ministerstwo Klimatu i Środowiska
<https://www.gov.pl/web/klimat/efektywnosc-energetyczna>
- Polska Agencja Rozwoju Przedsiębiorczości
<https://www.parp.gov.pl/>
- Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej
<http://nfosigw.gov.pl/oferta-finansowania/srodki-krajowe/programy-priorytetowe/>
- Wojewódzkie Fundusze Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej
- Fundusze Europejskie
<https://www.funduszeuropejskie.gov.pl/>
- Fundusze Norweskie i EOG
<https://www.eog.gov.pl/>
- Bank Gospodarstwa Krajowego
<https://www.bgk.pl/przedsiębiorstwa/>
- Bank Ochrony Środowiska
<https://www.bosbank.pl/makro>
- Narodowe Centrum Badań i Rozwoju
<https://www.ncbrdlafirm.pl/>
- Regionalne Izby Przemysłowo-Handlowe

Strony projektów, które warto odwiedzić:

- Energia w małych i średnich przedsiębiorstwach
<https://www.gov.pl/web/audytywmosp>
- Doradztwo Energetyczne
<https://doradztwo-energetyczne.gov.pl/>
- Baza Usług Rozwojowych
<https://uslugirozwojowe.parp.gov.pl/>
- Enterprise Europe Network
<https://www.een.org.pl/een/o-nas>

5 Przyszłość instrumentów wsparcia – rekomentowane zmiany w systemie wsparcia efektywności energetycznej w MŚP

W ramach tego projektu podjęto szereg działań mających na celu uzyskanie wiedzy o stanie efektywności energetycznej w MŚP, o przyczynach obecnej sytuacji oraz o możliwościach jej poprawy. Były to m.in.:

- ✓ ankietyzacja przeprowadzona wśród 5000 MŚP,
- ✓ przegląd finansowych instrumentów wsparcia w Polsce,
- ✓ spotkania regionalne z lokalnymi przedsiębiorcami i innymi interesariuszami,
- ✓ warsztaty międzynarodowe, których celem była wymiana doświadczeń w zakresie programów wspierających efektywność energetyczną w MŚP.

Dzięki zdobytej wiedzy możliwe było dokładne zidentyfikowanie barier występujących na drodze wsparcia finansowego działań w obszarze oszczędności energii w MŚP, a następnie opracowanie rekomendacji prowadzących do poprawy obecnej sytuacji i przezwyciężenia istniejących barier.

Rekomendowane działania obejmują:

1. **Zbudowanie kanału komunikacyjnego między organizacją oferującą wsparcie w obszarze poprawy efektywności energetycznej a MŚP** poprzez nawiązanie współpracy z organizacjami będącymi zaufanymi źródłami informacji MŚP np. stowarzyszeniami przedsiębiorców, izbami rzemieślniczymi lub handlowo-przemysłowymi.

2. **Opracowanie platformy one-stop-shop**, na której umieszczone zostaną nowe instrumenty wsparcia MŚP w obszarze efektywności energetycznej oraz informacje o innych dostępnych programach wsparcia. Rekomendujemy opracowanie następujących instrumentów wsparcia, które znajdują się na platformie one-stop-shop:

- a) Instrumenty edukacyjne oraz narzędzia umożliwiające dokonanie samodzielnej uproszczonej oceny stanu efektywności energetycznej w przedsiębiorstwie, na bazie narzędzi opracowanych w ramach tego projektu;
- b) Instrument finansowy w formie dotacji na pokrycie części kosztu wykonania audytu energetycznego w przedsiębiorstwie, oparty na uproszczonych modelach audytu dedykowanych konkretnym branżom lub obszarom z potencjałem oszczędności energii w MŚP;
- c) Instrument finansowy w formie pożyczki preferencyjnej z możliwością częściowego umorzenia na inwestycje skutkujące poprawą efektywności energetycznej w przedsiębiorstwie, wynikające z audytu energetycznego wykonanego przez firmę we własnym zakresie lub przy wykorzystaniu wyżej wymienionego instrumentu wsparcia, a także zakup urządzeń z listy efektywnych urządzeń;
- d) Instrument finansowy w formie ulgi podatkowej oparty o listę efektywnych urządzeń bądź opracowane wytyczne, umożliwiające odpisanie kosztów zakupu urządzeń od kwoty dochodu w roku zakupu.

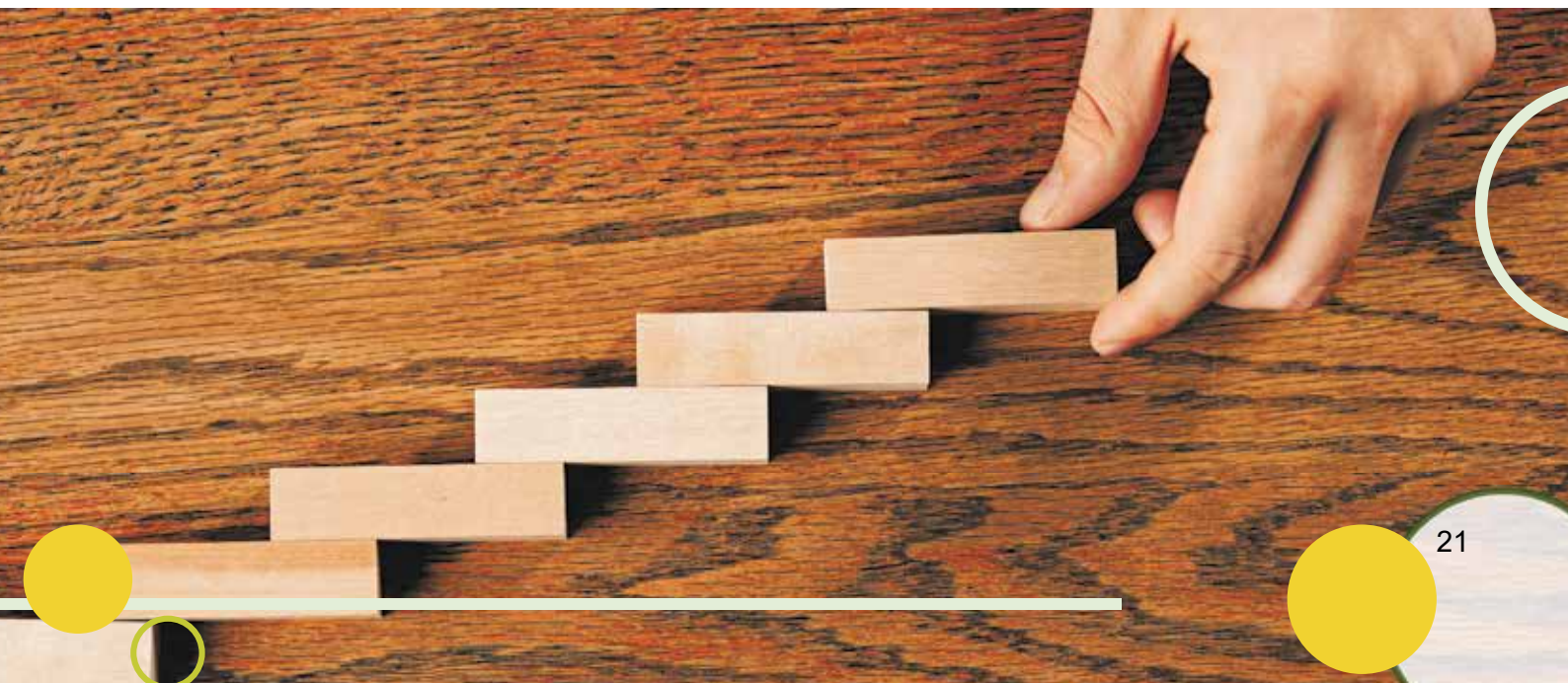
3. Podjęcie działań na rzecz rozwoju rynku ESCO w Polsce poprzez opracowanie dobrych praktyk inwestycji przeprowadzanych we współpracy z ESCO, standaryzację umów oraz instrumenty edukacyjne. Działania na rzecz ułatwienia MŚP korzystania z oferty ESCO proponowane do podjęcia w przyszłości, to:

- a) Opracowanie systemu wspierającego agregację inwestycji w poszczególnych MŚP w większe projekty atrakcyjne dla ESCO oraz ułatwiające MŚP korzystanie z systemu białych certyfikatów;
- b) Opracowanie instrumentu finansowego w formie dotacji lub pożyczki preferencyjnej na podjęcie inwestycji prowadzącej do poprawy efektywności energetycznej przy współpracy z ESCO i wykorzystaniu umowy z gwarancją oszczędności energii (Energy Performance Contract – EPC).

Opracowane w ramach projektu rekomendacje przyczynią się do ulepszania polskiego systemu instrumentów i zachęt związanych z działaniami na rzecz poprawy efektywności energetycznej w małych i średnich przedsiębiorstwach. Dzięki temu twoja firma zyska coraz więcej możliwości wsparcia na drodze do oszczędności energii.

Zachęcamy do obejrzenia filmów szkoleniowych korzystania z wypracowanych narzędzi, abyś i Ty mógł przyczynić się do tworzenia lepszej przyszłości dla twojej firmy.

<https://www.gov.pl/web/audytywmosp>

W poniższej tabeli podsumowano zidentyfikowane bariery na drodze MŚP do poprawy efektywności energetycznej wraz z rekomendowanymi działaniami dla polskich władz, mającymi na celu zwalczenie tych barier.

BARIERY	PRZYCZYNY	REKOMENDACJE
Mała świadomość oferowanego wsparcia wśród MŚP.	<ul style="list-style-type: none"> niewielkie zainteresowanie efektywnością energetyczną ze strony MŚP nieskuteczna promocja programów wsparcia działań na rzecz efektywności energetycznej 	Opracowanie instrumentów edukacyjnych i zachęt promujących efektywność energetyczną w MŚP. Stworzenie kanalu komunikacji z MŚP do skuteczniejszej promocji programów wsparcia. Zaangażowanie w proces tworzenia kanału doradców energetycznych z NFOŚiGW.
Trudność z uzyskaniem wyczerpującej informacji o dostępnym wsparciu.	Wiele różnych programów wsparcia bez jednolitej czytelnej struktury stron internetowych oraz ich opisów.	Stworzenie platformy one-stop-shop zawierającej różne instrumenty wsparcia tworzące spójną ścieżkę beneficjenta od edukacji po inwestycję.
Niepewność przedsiębiorcy co do przyszłości programów wsparcia.	<ul style="list-style-type: none"> różnice między programami wsparcia w różnych regionach brak spójnej ogólnokrajowej strategii 	Opracowanie ogólnokrajowych programów wsparcia umieszczonych na jednej platformie wraz z informacją o innych dostępnych programach wsparcia np. regionalnych.
Trudności merytoryczne i brak czasu na dopełnienie formalności związanych z procesem pozyskiwania dofinansowania oraz realizacji przedsięwzięcia, a także ryzyko nieuzyskania dofinansowania.	<ul style="list-style-type: none"> skomplikowane i czasochłonne procedury programy dedykowane do wielu różnych grup beneficjentów niedopasowane do potrzeb MŚP brak wsparcia doradczego / edukacyjnego 	Instrumenty finansowe na jednej platformie dedykowane MŚP. Uprozczone procedury oraz zaangażowanie w proces kwalifikacji i weryfikacji audytorów energetycznych . Instrumenty edukacyjne (kursy online oraz bezpośrednio) zawierające szkolenia dotyczące audytu energetycznego oraz pozyskania dofinansowania .
Audyt energetyczny niskiej jakości z punktu widzenia MŚP.	<ul style="list-style-type: none"> niezrozumiały język audytu zalecenia audytu niedopasowane do możliwości finansowych MŚP niedopasowane czyli mało użyteczne modele audytu 	Opracowanie: <ul style="list-style-type: none"> - modeli audytu dedykowanych różnym branżom MŚP oraz konkretnym obszarom z potencjałem oszczędności energii, powiązanych z ofertą programu dofinansowania inwestycji; - listy certyfikowanych audytorów; - szkoleń dotyczących audytu energetycznego (kurs e-learningowy na platformie one-stop-shop oraz szkolenia bezpośrednie).
Instrumenty finansowe niedopasowane do potrzeb i możliwości finansowych MŚP.	<ul style="list-style-type: none"> instrumenty finansowe skierowane do wielu różnych grup beneficjentów brak strategii dla MŚP 	Opracowanie instrumentów finansowych dedykowanych MŚP i umieszczonych na platformie one-stop-shop: <ul style="list-style-type: none"> - dotacja na pokrycie części kosztu audytu energetycznego lub wsteczne finansowanie audytu; - pożyczka preferencyjna z możliwością częściowego umorzenia na wdrożenie zaleceń audytu bądź zakup efektywnych urządzeń z listy; - ulga podatkowa na zakup efektywnych urządzeń z listy.
Brak jednolitego systemu monitorowania wyników programów i rekomendacji na przyszłość.	<ul style="list-style-type: none"> funkcjonujące programy mają różne systemy ewaluacji i raportowania niejednolitość stron internetowych programów wsparcia utrudnia pozyskanie informacji o ich efektach 	Programy dedykowane efektywności energetycznej w MŚP umieszczone na jednej platformie o jednolitej i czytelnej strukturze. Monitoring efektów programów wraz z konsultacjami z MŚP poprzez kanał komunikacyjny – na tej podstawie rekomendacje na dalszy rozwój programów.
Brak powiązania projektów inwestycyjnych prowadzących do poprawy efektywności energetycznej w MŚP z formułą ESCO.	<ul style="list-style-type: none"> słabo rozwinięty rynek ESCO inwestycje w poszczególnych MŚP przynoszą zbyt małe oszczędności energii, by stanowić atrakcyjny cel dla ESCO niski poziom świadomości i wiedzy o umowie EPC wśród MŚP 	Podjęcie działań podnoszących świadomość i wiedzę o formule ESCO – tworzenie sieci wymiany doświadczeń i zbioru dobrych praktyk. Opracowanie standardowych umów EPC . Opracowanie systemu do agregacji inwestycji w poszczególnych MŚP w większe projekty oraz finansowego instrumentu wsparcia.

6 Spis fotografii, ich autorów i źródeł

- Strona tytułowa – Designed by Freepik
- Strona 4 - Designed by Freepik
- Strona 5 - Designed by fanjianhua / Freepik
- Strona 6 - Designed by rawpixel.com / Freepik
- Strona 7 - Designed by jcomp / Freepik
- Strona 8 - Designed by Freepik
- Strona 9 - Designed by pvproductions / Freepik
- Strona 10 - Designed by snowing / Freepik
- Strona 11 - Designed by pressfoto / Freepik
- Strona 12 - Designed by senivpetro / Freepik
- Strona 13 - Designed by snowing / Freepik
- Strona 14 - Designed by snowing / Freepik
- Strona 15 - Designed by standret / Freepik
- Strona 16 - Designed by jannoon028 / Freepik
- Strona 17 - Designed by wayhomestudio / Freepik
- Strona 18 - Designed by 8photo / Freepik
- Strona 19 - Designed by ijeab / Freepik
- Strona 20 - Designed by Freepik
- Strona 21 - Designed by master1305 / Freepik

